

SHUKUR XOLMIRZAYEV BUGUN YASHAGANIDA: IJOD VA ZAMON
TALQINI

Qurbonova Shahzoda Aliboyevna

*Termiz davlat universiteti Xorijiy filologiya fakulteti
2-bosqich talabasi*

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:08.04.2026

Revised: 09.04.2026

Accepted:10.04.2026

KALIT SO'ZLAR:

*globallashuv,
insoniylik, adabiyot,
ma'naviyat, ekologiya*

Mazkur maqolada o'zbek adabiyotining yirik vakillaridan biri bo'lgan Shukur Xolmirzayev ijodining zamonaviy davr bilan uyg'unligi tahlil qilinadi. Adib bugungi kunda yashaganida qanday ijtimoiy, ma'naviy va ekologik muammolarni qalamga olishi mumkinligi ilmiy-nazariy jihatdan asoslab beriladi. Shuningdek, uning asarlaridagi insonparvarlik, tabiatga muhabbat, haqiqatparvarlik kabi g'oyalar hozirgi globallashuv davri kontekstida qayta talqin qilinadi.

Kirish

Har bir tarixiy davr o'ziga xos ijtimoiy, ma'naviy va madaniy jarayonlar bilan xarakterlanadi. Bu jarayonlar esa o'z navbatida adabiyotda o'z ifodasini topadi. Adabiyot jamiyatning ko'zgusi sifatida inson ruhiyati, ijtimoiy muammolar va hayotiy haqiqatlarni yoritishda muhim vosita hisoblanadi.

O'zbek adabiyotida ana shunday haqiqatni dadil ifoda etgan ijodkorlardan biri Shukur Xolmirzayev hisoblanadi. Uning asarlari sodda, hayotiy va chuqur ma'noga ega bo'lib, inson ruhiyatining nozik qatlamlarini ochib berishga xizmat qiladi. Mazkur maqolada adib ijodining asosiy yo'nalishlari tahlil qilinib, u bugungi kunda yashaganida qanday mavzularni yoritgan bo'lishi mumkinligi ilmiy asosda yoritiladi.

Asosiy qism

Bugungi globallashuv jarayonida insonlar o'rtasidagi munosabatlar tubdan o'zgarib bormoqda. Texnologik taraqqiyot inson hayotini yengillashtirgan bo'lsa-da, insoniy

qadriyatlarning susayishi kabi salbiy holatlarni ham yuzaga keltirmoqda. Shu nuqtai nazardan qaraganda, Shukur Xolmirzayev bugungi kunda yashaganida, insonlar o'rtasidagi mehr-oqibatning kamayishi, sun'iy aloqalarning kuchayishi hamda yolg'izlik muammosini chuqur badiiy tahlil qilgan bo'lardi.

Adib ijodida inson qalbi va uning kechinmalari alohida o'rin tutadi. U samimiylikni eng oliy qadriyat sifatida talqin etgan. Shu bois zamonaviy jamiyatdagi ruhiy bo'shliq, insonlar o'rtasidagi begonalashuv kabi muammolar uning asarlarida yetakchi mavzulardan biriga aylangan bo'lardi.

Bundan tashqari, Shukur Xolmirzayev ijodida tabiat tasviri ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, Boysun tog'lari orqali u tabiat va inson o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni badiiy ifodalagan. Agar adib bugun yashaganida, atrof-muhit muammolari, ekologik inqiroz va inson faoliyatining tabiatga salbiy ta'siri kabi dolzarb masalalarni keng yoritgan bo'lardi.

Zamonaviy adabiy jarayonlarga nazar tashlar ekanmiz, ayrim hollarda badiiy asarlarning tijoratlashuvi kuzatilmoqda. Bu esa adabiyotning asl maqsadi – inson ma'naviyatini yuksaltirish vazifasiga zid keladi. Shu jihatdan, Shukur Xolmirzayev bugungi adabiy muhitni tanqidiy baholab, chinakam badiiylik va samimiylikni targ'ib qilgan bo'lardi.

Adib o'z asarlarida kichik hayotiy detallar orqali katta ijtimoiy muammolarni ochib bera olgan. Uning qahramonlari hayotiyliigi, tilining sodda va ta'sirchanligi bilan ajralib turadi. Zamonaviy jamiyatdagi muammolar, xususan yoshlar ongiga salbiy ta'sir ko'rsatayotgan omillar ham uning diqqat markazida bo'lgan bo'lardi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Shukur Xolmirzayev bugungi kunda yashaganida, jamiyatdagi ko'plab muammolarni chuqur tahlil qilib, ularning badiiy yechimini ko'rsatib bera olgan bo'lardi. Uning ijodi orqali yashirin haqiqatlar ochib berilib, insoniyatni o'ylantiruvchi muhim masalalar ko'tarilgan bo'lardi.

Adibning asarlari nafaqat o'z davrida, balki bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Ular yosh avlod uchun ma'naviy tarbiya manbai bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, adib ijodi orqali haqiqiy adabiyotning mohiyati, so'zning qadri va yozuvchilik mas'uliyati anglab yetiladi.

Shu bois, Shukur Xolmirzayev merosi bugungi va kelajak avlod uchun bebaho ma'naviy xazina bo'lib qolaveradi. Uning asarlari orqali inson o'zligini anglaydi, hayotga boshqacha nigoh bilan qarashni o'rganadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shukur Xolmirzayev. Tanlangan asarlar. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2006.
2. Shukur Xolmirzayev. Saylanma. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2010.
3. Ozod Sharafiddinov. Adabiyot – hayot darsi. – Toshkent: Ma’naviyat, 2001.
4. Naim Karimov. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2008.
5. Ibrohim G‘afurov. Adabiyot va zamon. – Toshkent: Tafakkur, 2012.
6. O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi. O‘zbek adabiyoti tarixi (ko‘p jildli). – Toshkent: Fan, 2000.
7. Dilmurod Quronov. Adabiyot nazariyasi asoslari. – Toshkent: Akademnashr, 2015.
8. Ziyonet. Shukur Xolmirzayev ijodi bo‘yicha materiallar.

